B. 7.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr. Wilno, dnia 3 października 936.-

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

	Dział.	Str.
1. "Trimitas" o stosunkach litewsko-angielskich.-	I.	1.
III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.		
2. "Trimitas" o potrzebie litewszczenia nazwisk na Litwie.-	III.	"
Kronika.		
3. Sprawa projektu ustawy o pracy.-	"	2.
4. Sprawa zatrudnienia bezrobotnych.-	"	"
5. Nowe stanowisko dr.Szaulysa.-	"	"
6. Dokoła drugiego lotu transatlantyckiego Litwinów amerykańskich.-	"	"
7. Z działalności literatów litewskich.-	"	"
8. Dokoła książki Voldemarasa.-	"	"
9. Zmiany w składzie personalnym Izby Handlowo-Przemysłowej.-	"	"
10. Kary prasowe.-	"	"

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"T r i m i t a s" o s t o s u n k a c h l i t e w s k o - a n g i e l s k i c h ."Trimitas" Nr.39 z 28.IX./X.1933/. Art.p.t."Anglja a Litwa". Streszczenie:

W tych dniach w Kownie i Kłajpedzie bawiła delegacja parlamentarzystów angielskich z posłem Alfredem Bossom na czele. Celem podróży delegacji było bliższe zapoznanie się z Litwą i innemi państwami bałtyckiemi i nawiązanie ściślejszych stosunków gospodarczych i kulturalnych.

Poraz drugi już delegacja parlamentarzystów angielskich odwiedza Litwę. Pierwszym razem wizyta angielska miała miejsce w 1923 r. Stosunki na Litwie były wtedy całkiem odmienne, niż obecnie. Wtedy Litwa jeszcze niemal wcale nie rozpoczynała prac nad odbudową gospodarczą. Wtedy zwracano więcej uwagi na stronę polityczną.

Anglja od samego początku okazywała państwom bałtyckim szczerą życzliwość. Angielska flota wojenna dopomogła do rozbicia oddziałów awanturnika Bermonta. W 1920 r. w czasie wojny polsko-sowieckiej Polska pod naciskiem premjera angielskiego Lloyd George'a wyrzekła się Wilna na piśmie na rzecz Litwy. Niestety Polacy słowa swego nietylko nie dotrzymali, lecz wkrótce potem pogwałcili nawet traktat suwalski.

Pod względem politycznym nie grozi państwom bałtyckim ze strony Anglji żadne niebezpieczeństwo. Państwa bałtyckie ściślej współpracując z Anglją we wszystkich dziedzinach wzmocnią jedynie swe stanowisko, gdyż dokoła mają wielu niebezpiecznych wrogów. Zwłaszcza ważną jest rzeczą rozwinąć stosunki kulturalno-gospodarcze. Należy pamiętać,że Anglja stanowi dla państw bałtyckich najbliższy ośrodek światowego handlu. O ile Litwa chce się nauczyć handlu na skalę międzynarodową, może to uczynić jedynie mając do czynienia z Anglją. Anglicy chcą mieć dobre towary, stawiają wysokie wymagania i w ten sposób zmuszają do podniesienia jakości towarów. Tak np., jeżeli chodzi o najważniejsze produkty eksportu litewskiego - bekony i masło, jakość ich podnieśli Litwini w krótkim czasie jedynie dlatego, że Anglicy nie chcą brać gorszych gatunków. Pozatem Anglicy nie są egoistami, gdyż, wprowadzając kontyngenty uwzględniają interesy innych krajów, starając się osiągnąć wyjście kompromisowe. W związku z tem Litwa powinna jeszcze bardziej orjentować się w stronę Anglji, a jednocześnie zrywać ze zbyt bliskiemi więzami ekonomicznemi z Niemcami.

Należy się spodziewać, że obecna podróż parlamentarzystów angielskich przyniesie dobre wyniki, wzmacniając i rozwijając już istniejące stosunki. Litwini ze swej strony winni wykazać jak największą aktywność, gdyż przyjaciół nigdy nie może być zbyt wielu.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"T r i m i t a s" o p o t r z e b i e l i t e w s z c z e n i a n a z w i s k n a L i t w i e ."Trimitas" Nr.39 z 28.IX. /X.1933/ Art.p.t."Nasze nazwiska będą litewskie". Streszczenie:

W ostatnich czasach w prasie litewskiej zaczęto żywo rozważać sprawę nazwisk litewskich o słowiańskich końcówkach. Projekt litewszczenia nazwisk nie jest wcale nowy. Wyłonił się on z chwilą przebudzenia litewskich świadomości narodowych. Akcję zlitewszczenia nazwisk, które stały się słowiańskiemi poparła cała prasa litewska.

Jak wykazują dokumenty historyczne, nazwiska litewskie do XVII wieku były wyłącznie niemal bez końcówek słowiańskich: auskas, auskis, ickas, ickis, awiczius, ewiczius, eckas, od których nazwiska litewskie obecnie się pstrzą. Nazwiska litewskie były najczęściej słowiańszczone bez zgody ich właścicieli. Zresztą czasem sami właściciele ze względu materjalnych i innych dodawali do swych nazwisk końcówki słowiańskie. To wszystko wyrządziło Narodowi Litewskiemu wielką krzywdę. Obecnie godność Narodu Litewskiego wymaga niezwłocznego naprawienia tej krzywdy i przywrócenia pięknemu starożytnemu słownictwu litewskiemu jego pierwotnego charakteru.

Słowiańskie końcówki nazwisk litewskich wywierają całkiem niesłuszne wrażenie o Litwinach na zagranicę, potwierdzając, jakgdyby rozpowszechniane przez wrogów Litwy fałsze, że Litwinów na Litwie niema, a tylko jacyś uparci ludzie, którzy wbrew woli Narodu Litewskiego nie

dają mu połączyć się z braćmi - Polakami. W związku z tem całkiem zrozumiałą się staje agitacja polska przeciwko zamierzonej reformie nazwisk.

Otrząśnięcie się ze słowiańskich nazwisk będzie otrząśnięciem się z jeszcze jednej haniebnej pozostałości słowiańskiej i przywróceniem Narodowi Litewskiemu pierwotnego czystego charakteru. Pod tym względem reforma nazwisk całkiem słusznie porównywana jest z reformą rolną.-

K r o n i k a .

S p r a w a p r o j e k t u u s t a w y o p r a c y . Prasa kowieńska z 28 września /X.1933/:Minister Spr.Wewnętrznych zlecił Inspekcji Pracy opracowanie projektu ustawy o najmie i zwalnianiu robotników w przedsiębiorstwach handlowych, przemysłowych i instytucjach społecznych. Projekt ustawy ustali minimum zarobków, ureguluje kwestję długości dnia pracy, urlopu i t.d.

S p r a w a z a t r u d n i e n i a b e z r o b o t n y c h .Prasa kowieńska z 28 września /X.1933/:M-stwo Spraw Wewn. rozważa obecnie kwestję wydania ustawy o robotach przymusowych dla bezrobotnych. Zgodnie z ustawą, Państwo zapewni pracę bezrobotnym i bezrobotny nie będzie miał prawa uchylić się od obowiązku wykonywania wyznaczonej mu pracy.-

N o w e s t a n o w i s k o d r .S z a u l y s a ."Siegodnia".Nr.272. /X.1933/:Jak podają "Dienos Naujienos", b.poseł litewski w Berlinie dr.Szaulys ma zająć stanowisko rektora Wyższej Szkoły Handlowej w Kłajpedzie. Szkoła ta ma powstać już w najbliższym czasie. Osiem lat temu dr.Szaulys wystąpił właśnie z projektem założenia w Kłajpedzie Wyższej Szkoły Handlowej i opracował jej statut.-

D o k o ł a d r u g i e g o l o t u t r a n s a t l a n t y c k i e g o L i t w i n ó w a m e r y k a ń s k i c h ."Jaunakas Zinas".221. /X.1933/:Jak wiadomo, odbywają się już przygotowania do drugiego transatlantyckiego lotu Litwinów amerykańskich. Charakterystyczną jest przytem rzeczą, że "Lithuanica II" unikać będzie lotu nad terytorjum niemieckiem. Świadczy to o przekonaniu, jakie panuje wśród Litwinów amerykańskich, że Dariusa i Girenasa zastrzelili Niemcy.-

Z d z i a ł a l n o ś c i l i t e r a t ó w l i t e w s k i c h . "Rytas" Nr.22 /X.1933/: W Kownie istnieje towarzystwo literatów litewskich, które liczy ok.60-ciu członków. Towarzystwo urządza t.zw. "środy literackie", na których odbywają się dyskusje na literackie tematy. Towarzystwo opracowało niedawno statut Funduszu Popierania Literatury. Z funduszu tego wyznaczane będą premje za najlepsze dzieła poetyckie, beletrystyczne, dramatyczne i krytyczne. Na ten cel zamierza się uzyskać od rządu ok.20 tys.litów.

D o k o ł a k s i ą ż k i V o l d e m a r a s a ."Rytas" Nr.222. /X.1933/:Niedawno ukazała się wiadomość, że książką Voldemarasa "Litwa i jej problemy" zainteresował się prokurator. Obecnie jednak, jak słychać, sam Voldemaras pragnie wytoczyć sprawę dyrektorowi Novakasowi, który wydał o książce recenzję. Voldemaras pragnie też pociągnąć do odpowiedzialności redaktora "Liet.Aidasa" za zamieszczenie recenzji. Voldemaras miał zażądać od "Liet.Aidasa" zamieszczenia w ciągu 3-ch dni jego listu. W razie niezrobienia tego, Voldemaras ma się naradzić z adwokatami co do wytoczenia procesu.

Z m i a n y w s k ł a d z i e p e r s o n a l n y m I z b y H a n d l o w o - P r z e m y s ł o w e j . "Lietuvos Žinios" Nr.221. /X.1933/:W r.b. ustępują z Izby Handlowo-Przemysłowej przedstawiciele eksporterów Lapenas, Dagys, Bernsztejn i Rozin.-

K a r y p r a s o w e .Prasa kowieńska z 28 września /X.1933/:Redaktor odpowiedzialny tygodniowego pisma "Łapas" został ukarany grzywną w wys.100 litów lub 7 dni aresztu za rozpowszechnianie fałszywych wiadomości.-